

Bilaga 4.

Ordlista och begreppsförklaring, Vattentjänstplan

Kristinehamns kommun, Värmlands län

Dokumenttyp Bilaga	Dokument-ID Ks/2017:183	Datum för beslut 2024-09-09	Version 2
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Planeringschef	Ansvarig för uppföljning Kommunstyrelsen	Reviderad [Reviderad]
Dokumentet gäller Vattentjänstplan för Kristinehamns kommun			

Syfte

Syftet med den här bilagan är att utgöra ett komplement till Vattentjänstplanen genom att förklara vissa ord och begrepp för att underlätta för personer som inte arbetar inom VA-branschen att förstå. Orden och begreppen förklaras på ett lättbegripligt sätt utifrån gällande lagstiftning och bestämmelser samt gängse definitioner.

Ordlista och begreppsförklaring

Allmänna vattentjänster	Vattentjänster som tillhandahålls via Kristinehamns kommuns VA-anläggning. Kommunen har tre olika vattentjänster, att leverera dricksvatten, att avleda och rena spillvatten, att avleda och rena dagvatten (gata och fastighet).
Allmän VA-anläggning	VA-anläggning som kommunen har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).
Avloppsvatten	Vatten som avleds i rörledning: spillvatten, processvatten, kylvatten, dränvatten, dagvatten och inläckage.
ARV	Avloppsreningsverk.
Bräddning	Innebär att avloppsvatten vid sådana förhållanden då avloppsledningsnätet eller avloppsreningsverkets kapacitet överskrids, till exempel vid extrema skyfall, släpps ut direkt till recipient.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.
Dagvattenanläggning	Ett system av rör och öppna diken och dammar vilka har för avsikt att omhänderta, leda bort och rena regn- och smältvatten.
Detaljplan	En detaljplan bestämmer hur mark och vatten ska användas inom ett visst område. Detaljplanen reglerar vad som är allmän plats, kvartersmark och vattenområden inom planområdet. Planen reglerar också vilken typ och omfattning av bebyggelse som ska finnas inom detaljplanens område.
Dricksvatten	Rent vatten som vi kan dricka direkt ur kranen, använda till matlagning och borsta tänderna med.
Dräneringsvatten	Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning, dräneringsskikt eller dike.

Enskild VA-försörjning	Sker genom en anläggning eller annan anordning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen inte äger. Enskilda anläggningar kan finnas för en enskild fastighet, för flera fastigheter tillsammans eller för samfälligheter och föreningar. En enskild VA-anläggning kan avse såväl ledningar som en lokal lösning för produktion av dricksvatten eller rening av avloppsvatten. En enskild VA-anläggning kan vara ansluten till det allmänna dricks- eller spillvattennätet via avtalsanslutning.
Fastighet	Markyta med eller utan byggnad som Lantmäteriet avgränsat i fastighetsregistret.
Fastighetsägare	En ägare av fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde, enligt vattentjänstlagen (2006:412), i ABVA. Enligt vattentjänstlagen jämställs fastighetsägare med arrendator och tomträttshavare.
Förbindelsepunkt	Den punkt där fastighetens ledningar ansluts till det allmänna vatten- och avloppsledningsnätet. Normalt sett ligger förbindelsepunkten vid fastighetsgränsen. Kommunen ansvarar för ledningarna fram till förbindelsepunkten. För ledningar inom fastigheten ansvarar fastighetsägaren.
Förnyelsetakt	Andel av total ledningslängd som förnyas under ett år.
Gemensamhetsanläggning	Enskild VA-anläggning (se ovan) som inrättats för två eller flera fastigheter gemensamt. Fastigheterna driver anläggningen tillsammans.
Huvudman	Den som äger en allmän VA-anläggning.
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.	Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön
Miljö kvalitetsnormer (MKN)	En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.
Nödvatten	Är leverans av vatten för dryck, matlagning och personlig hygien utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet t.ex. med tankar eller tankbilar.

Områden med enskild VA-försörjning.	Områden med befintlig bebyggelse som har enskild vattenförsörjning och avloppshantering och som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Områdena har goda förutsättningar att fortsätta försörjas genom enskilda anläggningar för vatten och avlopp.
Personekvivalent, PE	Anger den genomsnittliga mängd föroreningar i avloppsvatten som en person ger upphov till per dag.
Recipient	Är en sjö/hav, vattendrag eller grundvatten som får motta dagvatten, bräddvatten och eller renat avloppsvatten.
Reservvatten	Dricksvatten som distribueras via det ordinarie ledningsnätet men från annan produktionsanläggning än den ordinarie.
Sammanhållen bebyggelse	Definieras i Plan och bygglagen, PBL, som bebyggelse på fastigheter som gränsar till varandra eller skiljs åt av endast väg, gata eller park. Bebyggelsen är sammanhållen om den består av minst 3 byggnader på minst 2 fastigheter. Vattentjänstplanen omfattar sammanhållen bebyggelse utanför verksamhetsområdet som består av 30 hus (bostadsfastigheter) i grupp och 100 meter mellan husen.
Skyfall	Skyfall innebär att det faller mycket regn på kort tid. Definitionen enligt SMHI är minst 50 mm/timme eller minst 1 mm/minut.
Skyfallskartering	En skyfallskartering visar vilka ytor som kan översvämmas vid ett givet extremt regn. I karteringen beräknas översvämningsutbredning, vattendjup, ytvattenflöden och flödesvägar för det studerade regnet. Skyfallskarteringen som utgör underlag till Kristinehamns vattentjänstplan är framtagen för ett 100-årsregn ("blöt sommar" - definitionen av "blöt sommar" är att marken är mättad och att ingen infiltration av vatten från markytan sker.) Resultat från en skyfallskartering visar översvämningsutbredning, vattendjup samt flöden och flödesvägar för studerat regn. Resultaten från skyfallskarteringen används för att analysera möjliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, samhällsviktig verksamhet, vägar och annan infrastruktur.

Spillvatten	Förorenat vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dylikt).
Tillskottsvatten	Är det vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Tillskottsvatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten, samt vatten som läcker in från marken om ledningarna inte är täta. Tillskottsvattnets andel kan i många fall vara mycket stor, i extrema fall flera gånger större än mängden spillvatten.
VA	Förkortning av Vatten och Avlopp.
VA-huvudman	Den som äger VA-anläggningen. I VA-huvudmannens uppdrag ingår bland annat att ansvara för drift, underhåll och förnyelse.
VA-försörjning	Är försörjning för en fastighet eller bebyggelse med dricksvatten, spillvatten och rening samt dagvatten.
VA-bevakningsområde	Är en av tre områdeskategorier som tagits fram i Vattentjänstplanen. Område med enskild vattenförsörjning och avloppshantering som, utifrån den information kommunen har idag, fungerar tillfredsställande. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppssituationen skulle fungera önskvärt. Bevakning av de områden som ingår i kategorin är därför nödvändigt.
VA-utbyggnadsområde	Är en av tre områdeskategorier som tagits fram i Vattentjänstplanen. VA-utbyggnadsområden har idag enskild vattenförsörjning och avloppshantering och utifrån dagens kunskap och bedömningar stora behov av en förändrad VA-försörjning till skydd för recipienter, miljö och hälsa. Det finns identifierade möjligheter för anslutning till allmänt vatten och avlopp. Möjligheten att ansluta områden ökar om de ligger i närhet av en överföringsledning med god kapacitet.
VA-utredningsområde	Är en av tre områdeskategorier som tagits fram i Vattentjänstplanen. I VA-utredningsområden bedöms det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning och/eller omhändertagande av spillvatten, men det är inte klargjort hur det kan lösas på bästa sätt. Utredningar behöver därför utföras för att få ett bättre beslutsunderlag för fortsatt arbete.

VA-taxa	Anger den enskilde abonnentens VA-avgifter och består av anläggningsavgift och bruksavgift. VA-taxan är i princip lika för alla VA-abbonenter av en viss typ. Det finns dock vissa möjligheter att tillämpa särtaxa om det för ett visst område finns kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från kostnaderna för vad som är normalt inom kommunens verksamhetsområden.
Vattenskyddsområden	Fastställs för att i ett långsiktigt perspektiv trygga en god vattenkvalitet i viktiga vattentäkter.
Vattentäkt	Är en sjö, vattendrag eller grundvattenkälla där vatten tas till dricksvattenförsörjning
Vattentjänstlagen	Kallas Lagen om allmänna vattentjänster, SFS 2006:412. Anger att om VA-försörjning behöver ordnas i ett större sammanhang är det kommunens skyldighet att bestämma verksamhetsområde och tillgodose behovet genom en allmän VA-anläggning.
Vattentjänstplan	En vattentjänstplan är en långsiktig planering för hur kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vattentjänster, det vill säga vattenförsörjning och avlopp. Vattentjänstplanen ska även innehålla en bedömning av vilka åtgärder som krävs för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall.
Verksamhetsområde	Är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.
100 - årsregn	Ett regn med en återkomsttid på 100 år, vilket innebär att regnet över en lång tidsperiod statistiskt inträffar i genomsnitt 1 gång under 100 år.